

RIGSREVISIONEN

København, den 2. maj 2006

RN A402/06

Faktuelt notat til statsrevisorerne

om

Rigsrevisionens revision i forhold til samlinger ved statslige museer mv.

Indledning

1. På statsrevisormødet den 22. februar 2006 tilkendegav jeg, at jeg i et faktuelte notat ville redegøre for Rigsrevisionens revision i forhold til samlinger ved de statslige museer mv. Anledningen var, at der bl.a. i pressen var rejst spørgsmål om registreringen af museernes samlinger mv.

2. Notatet omfatter de centrale statslige institutioner inden for kulturbevaring. Disse institutioner er en del af de såkaldte ABM-institutioner (arkiver, biblioteker og museer), som varetager de hovedopgaver, der er centrale for bevaringen af kulturarven, nemlig: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling af kulturgjenstande.

De centrale statslige ABM- institutioner er:

- Statens Arkiver
- Det Kongelige Bibliotek
- Statsbiblioteket og Statens Avissamling i Århus
- Nationalmuseet
- Det Danske Filminstitut
- Statens Museum for Kunst.

3. Notatet omfatter endvidere Rigsrevisionens revision af Kulturministeriets øvrige statslige museer, som ikke henregnes til de centrale statslige ABM-institutioner:

- Den Hirschsprungske Samling
- Ordrupgaard
- Statens Forsvarshistoriske Museum (Tøjhusmuseet)
- Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum
- Dansk Landbrugsmuseum.

Rigsrevisionens revision på området

Statens Arkiver

4. Statens Arkiver har til opgave at sikre, opbevare og registrere arkivalier, der har historisk værdi eller er af væsentlig retlig eller administrativ betydning. Statens Arkiver har siden 2001 primært registreret arkivalier ved brug af it-systemet Daisy (Dansk Arkivalieinformationssystem). Dette system indgik i beretning nr. 4/02 om effekten af 7 statslige IT-systemer. Et af formålene med beretningen var at vurdere, om it-systemet havde medført de forventede effekter. Rigsrevisionen fandt, at implementeringen af Daisy havde medført en modernisering af Statens Arkivers opgavevaretagelse, endda med et opjusteret ambitionsniveau. Imidlertid var det for tidligt at vurdere, om Daisy havde medført bedre resurse-, aktivitets- og/eller produktionsstyring eller bedre eller nye typer af service til slutbrugerne.

Beretningen blev fulgt op med et notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4. Notatet, der er gengivet i Endelig betænkning over statsregnskab for finansåret 2002, s. 98-99, afsluttede sagen.

Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket og Statens Avissamling i Århus

5. Biblioteksvæsenet fungerer som et sammenhængende system og omtales derfor samlet. Ansvar for den nationale bevaringsforpligtelse er hovedsageligt placeret ved Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket og Statens Avissamling i Århus.

6. Rigsrevisionen har i forbindelse med beretning nr. 6/99 om udbygningen af Det Kgl. Bibliotek i København "Den Sorte Diamant" berørt Det Kongelige Biblioteks

arkivforhold. I den forbindelse bemærkede Rigsrevisionen, at sikringsrummet, der skulle benyttes til opbevaring af Dansk Folkemindesamling, ikke opfyldte de krav, der er til opbevaring. Endelig bemærkede Rigsrevisionen, at der var fugtproblemer i udstillingslokalerne i Diamantens kælder, som kunne ødelægge bibliotekets genstande. Problemerne med luftfugtighed for de mest udsatte og værdifulde genstande blev forventet løst ved anvendelse af klimatiserede montrer.

Beretningen blev i 2000 afsluttet med et notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4. Notatet er gengivet i Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 1999, s. 308-310.

7. I forbindelse med den løbende revision gennemgik Rigsrevisionen i 2004 procedurerne for Det Kongelige Biblioteks registrering af og kontrol med bogsamlinger og databasen REX. REX er Det Kongelige Biblioteks onlinekatalog, som består af en række databaser, indeholdende det registrerede materiale, som indgår i Det Kongelige Biblioteks samlinger. Rigsrevisionen fandt registreringen og kontrollen med bogsamlingerne tilfredsstillende. I forbindelse med revisionen gennemgik Rigsrevisionen også Det Kongelige Biblioteks sikkerhedspolitik. Rigsrevisionen fandt, at sikkerhedsforanstaltningerne og adgangen til de eksisterende samlinger og magasinafsnit var betryggende, og at sikringsniveauet afhang af genstandens værdi og steg i takt med værdien af genstanden.

Nationalmuseet

8. Nationalmuseet huser landets kulturhistoriske hovedsamling og anlægger samt opretholder samlinger af danske og udenlandske kulturgenstande. Revisionen af Nationalmuseet har i de seneste år vist, at der er store problemer med selve løsningen af regnskabsopgaverne, hvorfor kontrollen med samlingerne er blevet udskudt. I revisionsplanen for 2006 er det fastlagt, at der skal foretages kontrol af samlingerne.

Det Danske Filminstitut

9. Det Danske Filminstitut er en statsinstitution under Kulturministeriet. Et af Filminstitutts hovedformål er at sikre bevarelsen af film og dokumentationsmateriale om film og tv-litteratur.

Rigsrevisionen har i beretning nr. 12/00 om Det Danske Filminstituts opbevaring af film og billeder undersøgt den problemstilling, at dele af den danske filmsamling var ved at smuldre. Formålet med beretningen var bl.a. at belyse og vurdere, hvad bevaringsproblemets reelle omfang var på daværende tidspunkt, og hvad der i årenes løb var gjort for at sikre instituttets film og billeder mod nedbrydning. Sammenfattende viste undersøgelsen bl.a., at bevaringsproblemernes reelle omfang var betydeligt, og at Kulturministeriet havde haft kendskab til opbevaringsproblemerne i 15-20 år. Endvidere viste undersøgelsen, at der siden december 1999 var gennemført betydelige forbedringer af opbevaringen for en del af filmsamlingen. Beretningen blev i 2002 fulgt op med et notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4. Notatet er gengivet i Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2000, s. 284. I dette notat tilkendegav jeg, at jeg ville følge sagen og ville underrette statsrevisorerne, når der var nyt i sagen.

10. Endelig har Rigsrevisionen i forbindelse med den løbende revision i 2004 konstateret, at hovedparten af instituttets film var registrerede, men at en del nitratfilm dog ikke var registrerede. Den uregistrerede del af nitratfilmene forventes først færdigregistreret i 2008, hvilket Rigsrevisionen ikke fandt helt tilfredsstillende. Det fremgår af beretning om revisionen af statsregnskabet for 2004, s. 97-98, at Filminstituttet har fremskyndet registreringen, så den forventes færdig i 2006.

Statens Museum for Kunst

11. Statens Museum for Kunst er Danmarks hovedmuseum inden for billedkunst. I 2004 blev der i forbindelse med den løbende revision af Statens Museum for Kunst konstateret væsentlige mangler i forvaltningen af museets samlinger.

I beretning om revisionen af statsregnskabet for 2004, s. 100-101, blev der anført, at forvaltningen af museets samlinger havde betydelige svagheder, og at forvaltningen af museets samlinger samlet set ikke fungerede helt tilfredsstillende. Rigsrevisionen anbefalede, at forvaltningen af museets samlinger blev styrket, så der ikke var risiko for tab af centrale værker i samlingen. Kulturministeriet har i sin redegørelse til Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2004, s. 257-258, oplyst, at museet har taget kritikken til efterretning, og at ministeriet følger sagen.

12. Ved den løbende revision i 2005 blev der konstateret en del forbedringer. Men det var dog stadig nødvendigt med forbedringer af de interne procedurer for registrering og kontrol med samlingerne, specielt vedrørende bortkomne kunstværker. Jeg vil følge sagen og rapportere om den i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2005.

Den Hirschsprungske Samling, Ordrupgaard, Statens Forsvarshistoriske Museum (Tøjhusmuseet), Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum og Dansk Landbrugsmuseum

13. Den Hirschsprungske Samling, Ordrupgaard, Statens Forsvarshistoriske Museum (Tøjhusmuseet), Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum og Dansk Landbrugsmuseum er de øvrige statslige museer under Kulturministeriet, og revisionen af samlingerne ved disse museer indgår i den løbende revision.

14. Ved Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum blev det i forbindelse med den løbende revision i 2004 konstateret, at administrationen af samlingerne var tilrettelagt betryggende, ligesom udstillings- og magasinforholdene var gode. En stikprøvevis sammenholdelse viste, at der var overensstemmelse mellem genstande og registreringer.

15. I forbindelse med revisionen af Dansk Landbrugsmuseum blev det i 2005 konstateret, at sikringen af samlingerne var tilstrækkelig og betryggende.

16. Ved de øvrige 3 mindre museer – Den Hirschsprungske Samling, Ordrupgaard og Statens Forsvarshistoriske Museum (Tøjhusmuseet) – er der i de seneste år blevet konstateret forskellige mangler ved museernes administration af samlingerne i forbindelse med Rigsrevisionens revision. Den væsentligste mangel var, at det er lang tid siden, at museerne har sammenholdt deres samlinger og registreringer.

Afslutning

17. Rigsrevisionen har både i forbindelse med større undersøgelser og i den finansielle revision behandlet de fleste af de centrale institutioner inden for kulturbevaring og spørgsmål i relation til bevaring af kulturarven. Som det er fremgået, har der

imidlertid ikke tidligere været gennemført en systematisk undersøgelse af forvaltningen af kulturarven.

En række forhold taler imidlertid for, at der nu er behov for en samlet gennemgang af bevaringen af kulturarven:

- Rigsrevisionen har i forbindelse med den løbende revision og i forbindelse med de større undersøgelser afdækket forskellige svagheder ved institutionernes forvaltning af samlinger mv.
- Der har i de senere år været sager, hvor meget værdifulde klenodier og kunstværker er bortkommet eller stjålet fra centrale kulturbevarende institutioner.
- ”Udredning om bevaring af kulturarven” fra 2003 pegede på en række alvorlige problemer for bevaringen af den danske kulturarv, der i løbet af en relativ kort årrække kan betyde, at ”uvurderlige” kulturgjenstande går tabt.
- Kulturministeriet har efter afgivelsen af udredningen haft mere end 2 år til at følge op på de fremsatte anbefalinger.

Jeg har på denne baggrund iværksat en forundersøgelse, der skal vurdere, hvorledes en undersøgelse af sikringen af kulturarven kan tilrettelægges.

En undersøgelse af kulturarven forventes bl.a. at omfatte en vurdering af, hvordan Kulturministeriets centrale statslige ABM-institutioner (arkiver, biblioteker, museer) har fulgt op på anbefalingerne fra den omtalte rapport om ”Udredning om bevaring af kulturarven” fra 2003. Undersøgelsen forventes desuden at omfatte en vurdering af tiltag, samarbejde og koordinering i arbejdet med bevaring af kulturarven, herunder Kulturministeriets og Kulturarvsstyrelsens rolle. Undersøgelsen forventes endelig at omfatte en række af de centrale samlinger inden for arkiver, museer og biblioteker.

Den endelige undersøgelses indhold vil dog afhænge af, hvad forundersøgelsen når frem til. Undersøgelsen forventes afleveret til statsrevisorerne primo 2007 i form af en beretning.